

Nr 12.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i hembiträdeslagen den 30 juni 1944 (nr 461) samt om fortsatt giltighet av samma lag.

Genom en den 27 februari 1953 dagtecknad proposition, nr 81, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

angående ändring i hembiträdeslagen den 30 juni 1944 (nr 461) samt om fortsatt giltighet av samma lag.

Härigenom förordnas, att 15 och 16 §§ hembiträdeslagen den 30 juni 1944 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives samt att lagen¹, vilken enligt lag den 24 mars 1950 (nr 81) gäller till och med den 31 oktober 1953, skall i sålunda ändrat skick äga giltighet till och med den 31 oktober 1956.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

15 §.

Arbetsgivare äger uppsäga avtal till omedelbart upphörande:

a) om hembiträdet i väsentlig mån åsidosätter sina skyldigheter mot arbetsgivaren;

b) om hembiträdet befinner sig lida av tuberkulos eller av könssjukdom i *smittsamt* skede.

Uppsägning av — — — — — före uppsägningen.

Hembiträde är — — — — — sitt hälsotillstånd.

Arbetsgivare äger uppsäga avtal till omedelbart upphörande:

a) om hembiträdet i väsentlig mån åsidosätter sina skyldigheter mot arbetsgivaren;

b) om hembiträdet befinner sig lida av tuberkulos i *smittsamt skede* eller av könssjukdom i *sådant* skede.

¹ Senaste lydelse av 10 §, se SFS 1947:264.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

16 §.

Hembiträde äger uppsäga avtal till omedelbart upphörande:

a) om arbetsgivaren dröjer med erläggande av överenskommen lön utöver två söckendagar efter förfalodagen eller underlåter att lämna hembiträdet tillbörlig kost eller bostad, där sådan förmån är avtalad;

b) om arbetsgivaren eller någon av dennes familj eljest i väsentlig mån åsidosätter sina skyldigheter mot hembiträdet;

c) om arbetsgivaren eller någon inom dennes bostad boende befinner sig lida av tuberkulos eller av könssjukdom i *smittsamt* skede;

d) om arbetsgivaren med sitt hushåll stadigvarande bosätter sig å annan ort.

Hembiträde äger uppsäga avtal till omedelbart upphörande:

a) om arbetsgivaren dröjer med erläggande av överenskommen lön utöver två söckendagar efter förfalodagen eller underlåter att lämna hembiträdet tillbörlig kost eller bostad, där sådan förmån är avtalad;

b) om arbetsgivaren eller någon av dennes familj eljest i väsentlig mån åsidosätter sina skyldigheter mot hembiträdet;

c) om arbetsgivaren eller någon inom dennes bostad boende befinner sig lida av tuberkulos i *smittsamt skede* eller av könssjukdom i *sådant* skede;

d) om arbetsgivaren med sitt hushåll stadigvarande bosätter sig å annan ort.

Uppsägning av — — — — — nya orten.

Denna lag träder i kraft den 1 november 1953.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i propositionen framlagda förslaget, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Anställnings- och arbetsförhållandena inom det husliga arbetet är reglerade genom hembiträdeslagen den 30 juni 1944 (nr 461). Lagen erhöi ursprungligen en till tre år begränsad giltighetstid. Sedermera har lagens giltighetstid förlängts vid två tillfällen, varje gång för tre år, och enligt lag den 24 mars 1950 (nr 81) gäller hembiträdeslagen nu till och med den 31 oktober 1953.

Propositionens innehåll.

Hembiträdeslagen föreslås erhålla förlängd giltighet t. o. m. den 31 oktober 1956. Samtidigt föreslås den ändringen i lagen, att tuberkulos hos hembiträdet, arbetsgivaren eller någon som bor i den senares bostad skall utgöra skäl till uppsägning av avtalet till omedelbart upphörande endast när sjukdomen är i smittsamt skede.

Översikt av gällande bestämmelser.

Hembiträdeslagen äger tillämpning å avtal, varigenom arbetstagare åtager sig att utföra huvudsakligen husligt arbete i arbetsgivarens hushåll (1 § första stycket). Lagen reglerar emellertid ej alla dylika avtal, i det att från lagens tillämpning undantages dels avtal, som ingås för viss sammanhängande tid understigande en månad, dels avtal, som avser mindre antal dagar i veckan än sex, och dels avtal, som icke innefattar heltidsysselsättning (1 § andra stycket). Vidare avser lagen ej sådant arbete, som utföres av medlem av arbetsgivarens familj eller av husföreståndarinna eller därmed jämförlig arbetsledare i hushåll, där hembiträde är anställt, och ej heller arbete, som utföres av hushållerska eller annan, som självständigt sköter hemmet i husmoders ställe (2 §).

I motsats till allmänna arbetstidslagen och övriga lagar, som reglerar de anställdas arbetstid, innehåller hembiträdeslagen inga bestämmelser om arbetstidens längd för dag, vecka eller annan tidrymd. Hembiträdeslagen inskränker sig nämligen till att meddela föreskrifter angående den minsta fritid, som ett hembiträde skall äga åtnjuta. Här om stadgas att den ordinarie arbetstiden skall sluta senast kl. 19 utom i fråga om hembiträde, som uteslutande har till uppgift att sköta barn (9 §), samt att hembiträde skall åtnjuta fridagar minst varannan söndag eller annan allmän helgdag av kyrklig karaktär samt dessutom en bestämd vardag varje vecka efter kl. 14 och den 1 maj efter kl. 13 (10 §).

Lagens bestämmelser om fritid, vilka är av tvingande natur, kompletteras med föreskrifter om övertidsarbete (12 §). Endast vid vissa fall av sjukdom har hembiträde ålagts skyldighet att utföra arbete å övertid; som huvudregel gäller att dylikt arbete förutsätter överenskommelse därom mellan parterna. Avtalsfriheten är dock begränsad såtillvida, att hembiträde under 18 år ej får användas till övertidsarbete mera än sju timmar i veckan (18 §).

För allt övertidsarbete är hembiträdet berättigat till gottgörelse, som i regel skall utgå kontant men även kan, om parterna är ense därom eller för fall att övertidsarbetet endast innefattar vaktjänst eller föranletts av sjukdomsfall, utgivas i form av ledighet å ordinarie arbetstid (13 § första stycket).

I lagen regleras även vissa andra frågor än angående hembiträdernas arbetstid och övertidsarbete, såsom avtalets ingående och upphörande samt anställnings- och uppsägningstid, hembiträdes rätt till bostad och vård vid sjukdom, lörens utbetalande samt skadeståndsskyldighet.

I fråga om anställningsavtalets upphörande gäller som huvudregel, att avtal, som är ingånget på bestämd tid, skall upphöra, då den överenskomna tiden gått till ända, samt att annat avtal skall upphöra att gälla 14 dagar efter uppsägning från någondera sidan (5 §). Om hembiträdet i väsentlig mån åsidosätter sina skyldigheter mot arbetsgivaren eller befinnes lida av tuberkulos eller av könssjukdom i smittsamt skede, äger arbetsgivaren uppsäga avtalet till omedelbart upphörande (15 §). Likaså har hembiträdet i vissa fall rätt att uppsäga avtalet med omedelbar verkan, bl. a. för fall att arbetsgivaren ej betalar ut lönen i vederbörlig ordning eller om arbetsgivaren eller någon som bor inom dennes bostad skulle lida av sjukdom som nyss nämnts (16 §).

Arbetsmarknadsstyrelsens förslag.

Genom beslut den 20 september 1951 uppdrog Kungl. Maj:t åt arbetsmarknadsstyrelsen att, efter inhämtande av erforderliga yttranden, verkställa utredning rörande hittills vunna erfarenheter av hembiträdeslagen ävensom rörande erfarenheterna av motsvarande lagstiftning i de nordiska grannländerna samt inkomma med de förslag rörande förlängning av lagens giltighetstid och de ändringar i lagen, vartill utredningen gäve anledning.

Arbetsmarknadsstyrelsen har med anledning härav i ärendet hört ett flertal myndigheter, organisationer m. m. samt förskaffat sig kännedom om de nordiska grannländernas erfarenheter av lagstiftningen på detta område.

I det förslag, som styrelsen i enlighet med Kungl. Maj:ts uppdrag framlagt, har styrelsen behandlat ett flertal frågor i ämnet. Redogörelsen för förslaget må här begränsas till det följande.

Rörande frågan om lagen i fortsättningen bör ha karaktär av arbetstidslag eller fritidslag, framhåller arbetsmarknadsstyrelsen, att den gjorda utredningen enligt dess uppfattning givit vid handen, att tiden nu vore inne att inordna det husliga arbetet under arbetstidslagstiftningen. Det husliga arbetets art lade emellertid avsevärda hinder i vägen för att utforma detaljerade bestämmelser om nettoarbetstid, vilket skulle förutsätta förändring av omständliga arbetstidsjournaler, en lösning som speciellt i hem, där husmor hade förvärvsarbete utanför hemmet, skulle vara ogörlig. I stället borde fastställas en genomsnittlig daglig bruttoarbetstid, inom vilken också skulle rymmas hembiträdets måltidsraster och sysslor för egen räkning. En daglig bruttoarbetstid på 10 timmar, av vilka två timmar kunde beräknas bortfalla för hembiträdets måltider och egna sysslor, vore den lösning som förefölle naturligast. Den reella arbetstiden

bleve då i genomsnitt 8 timmar per dag och 48 timmar per vecka. I den mån söndagsarbete ifrågakomme, skulle detta kompenseras med motsvarande ledighet under veckan. För fall att överenskommelse träffades om arbete över den ordinarie arbetstiden, skulle detta arbete i regel betraktas som övertidsarbete och gottgöras därefter eller kompenseras i form av ledighet.

En sålunda omarbetad hembiträdeslag borde enligt arbetsmarknadsstyrelsens mening nu givas permanent karaktär, enär förhållandena på arbetsmarknaden icke kunde förväntas undergå någon förändring under överskådlig tid.

Arbetsmarknadsstyrelsen förordar, att bruttoarbetstiden för fjorton dagar icke får överstiga 120 timmar, dock att den dagliga bruttoarbetstiden icke får uppgå till mer än 12 timmar.

Rörande förutsättningarna för uppsägning av anställningsavtalet på grund av sjukdom anför arbetsmarknadsstyrelsen.

Nuvarande hembiträdeslag stadgar, att arbetsgivare äger att under vissa förutsättningar uppsäga avtal till omedelbart upphörande. Bland annat sägs att så kan ske, därest hembiträdet befinnes lida av tuberkulos eller av könssjukdom i smittsamt skede. Hembiträde har motsvarande rätt att med omedelbar verkan uppsäga avtal om arbetsgivaren eller någon inom dennes bostad boende befinnes lida av tuberkulos eller av könssjukdom i smittsamt skede. Då man numera på olika sätt vill bekämpa den rädsla för smitta, som kan föreligga vid tuberkulos även om denna icke befinner sig i smittsamt stadium, bör i lagen utsägas, att rätt till uppsägning av avtal vid fall av tuberkulos föreligger endast om den — i likhet med könssjukdom — är i smittsamt skede.

Arbetsmarknadsstyrelsens förslag är icke enhälligt, i det att två ledamöter (herrar Brodén och Sæmund) i avgiven reservation föreslår, att lagen skall bibehållas som fritidslag och i denna utformning göras permanent. Reservanterna framhåller, att det redan under lagens förarbeten år 1944 konstaterades, att det husliga arbetets natur talade emot en reglering av hembiträdernas arbetstid på samma sätt som för de yrkesgrupper, vilka omfattades av hittills genomförda arbetstidslagar. Grunderna för denna uppfattning hade icke ändrats under de gångna årens lopp. Enligt reservanternas mening borde allt fortfarande överlätas åt de enskilda parterna att överenskomma om den arbetstid, som för det enskilda hemmet vore bäst lämpad. Att detta icke komme att medföra ett otillbörligt utnyttjande av hembiträderna syntes den förebragta utredningen giva klart uttryck för.

Departementschefen.

Den alltmer framträdande bristen på kvalificerad arbetskraft inom det husliga arbetsområdet var den främsta orsaken till att statsmakterna år 1944 ansåg sig böra genom lagstiftning reglera arbetsförhållandena på detta område. Den bundenhet, som avsaknaden av ordnad fritid medförde,

framstod som en väsentlig orsak till att hembiträdesyrket ej kunnat hävda sig i konkurrens med andra yrken. Eftersom det här gällde reglering av ett nytt område och konsekvenserna i olika hänseenden av den nya lagstiftningen därför var svåra att överblicka, gjordes lagen icke permanent utan dess giltighetstid begränsades till tre år.

Lagens giltighetstid har sedermera vid två tillfällen förlängts för tre år i sänder, och lagen gäller nu till utgången av oktober 1953. Vid båda dessa tillfällen konstaterades, att tillströmningen till hembiträdesyrket fortsatt att minska. Några bestämda slutsatser rörande lagens betydelse i rekryteringshänseende ansåg man sig likväl icke kunna draga, när andra faktorer spelat in i väsentlig mån, främst då den brist på yngre kvinnlig arbetskraft som även återverkat på andra verksamhetsområden. Lagen ansågs emellertid ha bidragit till att skapa ordnade och enhetliga förhållanden inom hembiträdesyrket.

När nu frågan om fortsatt hembiträdeslagstiftning ånyo blivit aktuell, framgår av den utredning, som verkstälts genom arbetsmarknadsstyrelsens försorg, att enighet råder om att en lagstiftning på detta område bör finnas även i fortsättningen. Däremot är meningarna delade om hur lagen bör vara utformad. Detta gäller särskilt huruvida lagen bör bibehålla sin hittillsvarande karaktär av fritidslag eller bör ges formen av en verklig arbetstidslag.

Denna fråga har väckt livlig diskussion såväl vid lagens tillkomst som vid de båda tillfällen, då lagen förlängts. När lagen kom till, stod valet mellan att direkt i lagen fastställa arbetstidens längd eller att endast ange den minimifritid, som ett hembitråde alltid skulle vara berättigat till. Den lösning i förra hänseendet, som därvid övervägdes, anslöt sig till den hittills i allmänna arbetstidslagen och övriga lagar, som reglerar arbetstagares arbetstid, tillämpade metoden att med frånräknande av måltids- och andra raster fastställa nettoarbetstiden till högst visst antal timmar för dag, vecka eller längre tidrymd. Närmast övervägdes att fastställa nettoarbetstiden till högst 8 timmar om dagen eller till maximalt 192 timmar under en period av fyra veckor. Av vissa skäl valde man dock det andra alternativet, varför lagen fick formen av fritidslag; och den fritidsreglering som kom till stånd — och som med viss jämkning fortfarande gäller — innebar, att i lagen föreskrevs, att den ordinarie arbetstiden skulle sluta senast kl. 19 samt att hembitråde skulle åtnjuta vissa fridagar. Någon tidpunkt för det ordinarie arbetets början ansågs ej böra fastställas.

När frågan var aktuell år 1950, hade genom arbetsmarknadsstyrelsens försorg verkstälts en utredning i ärendet. Arbetsmarknadsstyrelsen intog därvid den ståndpunkten, att den ansåg det principiellt riktigt med en direkt reglering av arbetstiden för hembiträdeskåren. Styrelsen förordade likväl, att hembiträdeslagen skulle erhålla utsträckt giltighet i oförändrad form. Anledningen härtill var främst, att enligt styrelsens mening

frågan kommit i ett nytt läge genom det nya system för arbetstidsreglering av det husliga arbetet, som valts i hembiträdeslagstiftningen i ett par av våra grannländer, nämligen Norge och Finland. Den ordinarie arbetstiden hade i de norska och finska hembiträdeslagarna maximerats till 10 timmar om dagen, med inräknande av måltidsraster. En bruttoarbetstid hade sålunda fixerats. Därutöver hade fastställts de tidpunkter, inom vilka den ordinarie arbetstiden skulle förläggas under dygnet, i Norge mellan kl. 7 och 19.30 och i Finland mellan kl. 6 och 19, i sistnämnda fallet med möjlighet att under den varma årstiden utsträcka arbetstiden till kl. 20. Vidare hade hembiträde i båda lagarna tillförsäkrats rätt till vissa fridagar. Enligt arbetsmarknadsstyrelsens uppfattning erbjöd detta system ett nytt alternativ till frågans lösning utöver dem som tidigare diskuterats i Sverige, och erfarenheterna av denna lagstiftning borde enligt styrelsens mening avvaktas innan man här toge slutlig ståndpunkt till hembiträdernas arbetstidsfråga. Denna uppfattning delades av statsmakterna, varför hembiträdeslagen förlängdes på tre år i oförändrat skick.

Arbetsmarknadsstyrelsen har nu enligt uppdrag ånyo gjort en utredning i ärendet. Vid denna utredning har framkommit, att erfarenheterna ännu ej medger några mera bestämda omdömen om den norska och den finska hembiträdeslagstiftningens verkningar i olika hänseenden. Några speciella svårigheter vid tillämpningen av arbetstidsbestämmelserna synes dock ej ha förmärkts.

Arbetsmarknadsstyrelsen har emellertid funnit utvecklingen inom den husliga arbetsmarknaden i vårt land samt erfarenheterna av vår lagstiftning på detta område ge vid handen, att tiden nu är inne för att även i Sverige införa en arbetstidsreglering för det husliga arbetet. Härvid förordar styrelsen ett bruttoarbetstidssystem, som i vissa avseenden avviker från de nyss berörda nordiska systemen. Sålunda föreslås — med utgångspunkt från en daglig bruttoarbetstid om 10 timmar, vari inrymmes måltidsraster och arbete för hembiträdets egen räkning till en beräknad tid av två timmar — att den ordinarie arbetstiden fastställs till högst 120 timmar under loppet av två veckor i följd, samt att arbetstiden ej får överstiga 12 timmar om dygnet. I fråga om tidpunkten för arbetstidens förläggning under dygnet föreslås ingen ändring i vad nu gäller, dvs. att blott tidpunkten för arbetets slut anges i lagen. Vidare föreslås att hembiträde skall bibehållas vid sin nuvarande rätt till fridagar, dvs. varannan söndag, en bestämd vardag varje vecka efter kl. 14 och den 1 maj efter kl. 13.

Vid remissbehandlingen av arbetsmarknadsstyrelsens förslag har — liksom vid tidigare motsvarande tillfällen — olika uppfattningar gjort sig gällande rörande frågan huruvida lagens nuvarande fritidskaraktär bör bestå. De skäl som åberopats för den ena eller den andra ståndpunkten är i stort sett desamma som framkommit då spörsmålet tidigare diskuterats. Sålunda har mot en arbetstidsreglering bl. a. anförts, att det husliga ar-

betet till sin natur är alltför skiftande för att kunna inpassas i en dylik reglering, som skulle bereda stora svårigheter främst för småbarnsfamiljer med förvärvsarbete hos husmoder samt för lantushåll; en arbetstidsreglering anses komma att skapa jäkt och irritation på arbetsplatserna i hemmen. Till förmån för en arbetstidsreglering har å andra sidan framhållits bl. a., att det husliga arbetets karaktär av ett med andra förvärvsarbeten jämfäst yrkesarbete därmed skulle framhållas, något som i sin tur skulle höja yrkets anseende och förbättra rekryteringen till detsamma. Samtidigt har uttalats, att en arbetstidsreglering sådan som den föreslagna skulle i stort sett endast innebära ett lagfästade av nuvarande praxis.

Även beträffande utformningen av en arbetstidsreglering bryter sig meningarna ganska starkt. Detta gäller ej blott den större frågan om netto- eller bruttoarbetstid bör tillämpas, utan avser även sådana spörsmål som längden av den tidrymd för vilken arbetstiden bör fixeras, längden av de raster som skall anses ingå i en bruttoarbetstid samt tidpunkterna för det ordinarie arbetets början och slut under dygnet.

I flera remissyttranden har hänvisats till den allmänna översyn av arbetstidslagstiftningen, som f. n. verkställes genom en särskilt tillsatt kommitté — arbetstidsutredningen — och som bl. a. åsyftar att undersöka möjligheterna att i den allmänna arbetstidslagen inrymma en reglering av arbetstiden på de områden, där speciallagstiftning nu gäller. Det har framhållits, att resultatet av detta utredningsarbete borde avvaktas, innan man toge definitiv ställning till hembiträdeslagens slutliga utformning. Arbetstidsutredningen har själv givit uttryck för denna uppfattning och uttalat, att arbetsmarknadsstyrelsens förslag skulle innebära att man vid en tidpunkt, då hela arbetstidslagstiftningen låge i stöpsleven och ansträngningarna vore inriktade på att lösa arbetstidsfrågorna efter enhetliga linjer över hela fältet, på ett särskilt område införde ett nytt system för begränsningen av arbetstiden. Arbetstidsutredningen har vidare ifrågasatt, huruvida det vore psykologiskt lämpligt att speciellt för hembiträden införa ett system med bruttoarbetstid, enär detta med all sannolikhet skulle tolkas så, att hembiträdena hade längre arbetstid än andra grupper arbetstagare, ett förhållande som skulle snarare skärpa än minska bristen på hembiträden. Enligt arbetstidsutredningens mening borde möjligheter föreligga att ordna den lagliga regleringen av hembiträdenas arbetsförhållanden på ett sätt, som närmare anknyter till vad som finnes på andra verksamhetsområden, och dessa möjligheter övervägdes av utredningen.

Socialstyrelsen ävensom arbetarskyddsstyrelsen — vilken av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagits skola öva tillsyn över ifrågasatt arbetstidsreglering — har anslutit sig till den mening, varåt arbetstidsutredningen givit uttryck.

För egen del finner jag de av arbetstidsutredningen anförda skälen för ett uppskov i frågan bärande. Att nu för hembiträdeskåren införa en form

av arbetstidsreglering, som måhända finnes böra omkonstrueras, när arbetstidsfrågorna om några år tages upp till allmän prövning, synes mig knappast lämpligt; och detta i all synnerhet som åsikterna rörande utformningen av en arbetstidsreglering är mycket delade. Någon olägenhet av ett nytt uppskov torde ej uppstå. Jag förordar därför att lagen tills vidare bibehålles vid sin nuvarande karaktär av fritidslag. Lagens giltighetstid synes mig böra förlängas för förslagsvis ytterligare tre år.

Arbetsmarknadsstyrelsen har föreslagit, att hembiträdeslagen ändras även i vissa andra hänseenden än beträffande arbetstiden. Sålunda har föreslagits, att lagen göres tillämplig även å deltidsanställda och tillfälligt anställd arbetskraft samt att arbetarskyddsstyrelsen skall ha att utöva tillsyn å lagens efterlevnad. Därest lagstiftningen, såsom jag förordat, får behålla sin nuvarande konstruktion, synes vad arbetsmarknadsstyrelsen i dessa hänseenden föreslagit sakna aktualitet. Vidare har arbetsmarknadsstyrelsen föreslagit, att hembiträde ej skall vara berättigat till gottgörelse för sådant övertidsarbete, som allenast innefattar vakttjänst och varigenom hembiträdet ej får avstå från sömn eller planerad fritidssysselsättning. I denna del har förslaget vid remissbehandlingen kritiserats. Enligt min mening måste en bestämmelse av dylikt slag lätt kunna föranleda tvistigheter. Med hänsyn härtill anser jag mig ej böra biträda förslaget härutinnan. Slutligen har arbetsmarknadsstyrelsen föreslagit sådan ändring i lagens uppsägningsbestämmelser, att tuberkulos hos hembiträdet eller arbetsgivaren eller någon som bor i den senares bostad skall vara skäl till uppsägning av avtalet till omedelbart upphörande endast när sjukdomen är i smittsamt skede. Förslaget härom har allmänt tillstyrkts och föranleder ej erinran från min sida.

I enlighet med det anförda tillstyrker jag alltså, att hembiträdeslagen med nyss angivna ändring erhåller förlängd giltighet till och med den 31 oktober 1956.

Lagrådet.

Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

Utskottet.

När hembiträdeslagen genomfördes 1944, innebar den en nyhet så till vida, att någon reglering i lag av det husliga arbetet tidigare icke förekommit. Redan då övervägdes, huruvida i lagen borde regleras arbetstidens längd eller om lagen skulle begränsas till att bestämma viss minimifritid. När man stannade för den sistnämnda lösningen, åberopades härför bland annat, att det husliga arbetsområdet vore någonting för lagstiftningen nytt och att man borde gå fram med varsamhet och söka anknyta till och utbygga redan befintliga sedvänjor och bruk. Den synpunkten framfördes, att arbetet inom hemmen vore till sin natur så skiftande och oregelbundet, att det icke kunde förläggas till vissa bestämda tider, och departements-

chefen anförde i propositionen, varigenom förslaget till hembiträdeslag förelades 1944 års riksdag, att en legal reglering av hembiträdenas arbetstid av hänsyn till nämnda synpunkt icke kunde givas samma utformning som den för andra yrken i allmänhet gällande.

Statsmakterna ha vid de senare tillfällena, när lagens giltighetstid förlängts, stannat för att bibehålla lagen vid dess karaktär av fritidslag.

När nu frågan om den framtida regleringen av hembiträdenas anställnings- och arbetsförhållanden ånyo aktualiserats, har arbetsmarknadsstyrelsen i framlagt förslag förordat en omarbetning av lagen, varigenom den skulle givas formen av en arbetstidslag. Styrelsens förslag innebär i huvudsak att i lagen skulle införas bestämmelser om en bruttoarbetstid, vilken icke finge överskridas.

Arbetstidslagstiftningen i vårt land är sedan någon tid tillbaka föremål för en allmän översyn genom arbetstidsutredningen, vilken enligt direktiven har att bland annat undersöka förutsättningarna för att slopa eller begränsa gällande undantag från den allmänna arbetstidslagens tillämpningsområde. Utredningen har utarbetat ett utkast till ny arbetstidslag, enligt vilken även hembiträdenas arbetstid skulle regleras.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att resultatet av ifrågasvarande utredningsarbete bör avvaktas innan definitiv ställning toges till den framtida regleringen av hembiträdenas arbetstid. Utskottet godtager med hänsyn härtill en förlängning av lagen i dess nuvarande utformning på ytterligare tre år.

Utskottet har intet att erinra mot det i propositionen upptagna förslaget att tuberkulos skall vara skäl till uppsägning av anställningsavtalet till omedelbart upphörande endast när sjukdomen är i smittsamt skede.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte antaga det genom förevarande proposition framlagda förslaget till lag angående ändring i hembiträdeslagen den 30 juni 1944 samt om fortsatt giltighet av samma lag.

Stockholm den 19 mars 1953.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Nils Elowsson, Wahlund, Bengtson, Axel Svensson och Huss*;

från andra kammaren: fru Johansson i Norrköping, herr Nilsson i Göteborg, fru Västberg, fru Sandström, herr Carlsson i Bakeröd, fröken Höjer, fröken Sandell och herr Cassel.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.